

[Jørgen Estrup]

Jeg skal ikke gå ind i nogen form for polemik med hr. Gert Petersen, for jeg synes, at vores tone var god og fordragelig, men blot sige, at for os er det i sidste ende det afgørende, at dette ligger hos generalsekretæren. Det er ikke noget, som enkelte NATO-lande – uanset de motiver, de måtte have, og uanset den tvivl, vi måtte nære om deres motiver – beslutter. Dette er op til generalsekretæren – med den viden og de forpligtelser, som generalsekretæren har.

Det er altså disse beslutninger i FN's Sikkerhedsråd, som er baggrunden for den debat og det beslutningsforslag, Folketinget står over for i dag. Vi skal ikke tage stilling til en NATO-indsats, vi skal heller ikke tage stilling til bombninger omkring Sarajevo eller andre steder i det tidligere Jugoslavien. Vi skal derimod tage stilling til, om vi fortsat kan bakke FN's arbejde for fred og humanitær hjælp i Bosnien op, om vi vil følge henstillingerne fra Sikkerhedsrådet og FN's generalsekretær.

Selv om det kan lyde så enkelt, når man henviser til FN, vil jeg alligevel gerne sige, at set med radikale øjne er det ikke nogen let endsige automatisk beslutning, vi står over for. Militære midler er ikke opskriften på en løsning af internationale konflikter. De er og bliver den sidste nødløsning, når andre midler er brugt op.

Men sådan er situationen efter vores opfattelse også i Bosnien i dag. Nødhjælpsarbejdet for civilbefolkningen fungerer kun med yderste vanskelighed eller slet ikke. Fredsprocessen er gået i stå. Hvis der ikke inden for meget kort tid skabes åbninger og lægges maksimalt pres på parterne i konflikten, står vi over for vinterens mareridt for civilbefolkningen. Omkostningerne i menneskeliv vil blive frygtelige.

Derfor har vi efter Det Radikale Venstres opfattelse reelt ikke noget valg. Det er vores pligt at lægge så megen styrke, som vi overhovedet kan, bag FN's indsats for fred og tålelige forhold for civilbefolkningen i Bosnien-Hercegovina.

I går havde Jyllands-Posten et indlæg af freds- og konfliktforskeren Jan Øberg, hvor han meget manende – overskriften var i hvert fald manende, og den var vel dækkende for artiklen også – talte om »sidste danske udkald, inden FN får blod på hænderne«.

Jan Øbergs synspunkt er det, at FN ikke kan og ikke bør involvere sig militært i en konflikt

af den type, der foregår i Bosnien-Hercegovina. Det er et standpunkt! Konklusionen – også når man har læst Jan Øbergs artikel – er, at så kan man intet gøre, før parterne indbyder én til en fredsbevarende indsats, det vil sige, når konflikten er nået så langt, at der er våbenhvile. Den holdning – må jeg sige på Det Radikale Venstres vegne – kan vi ikke være enige i. Vi kan ikke sidde med hænderne i skødet i en situation som den, der i øjeblikket er i Bosnien-Hercegovina, og hvor der er et alternativ, hvor FN tilbyder os et alternativ. Tværtimod må vi her sige, at FN-pagten inklusive det vanskelige, omtvistede kapitel 7, som giver FN lejlighed til at bruge militære midler, må være en af de ting, som indgår i vores muligheder for at handle. Det er det, der sker, det er det, som Det Radikale Venstre giver tilslutning til i dag, og det gør vi naturligvis ud fra den overvejelse, at det er nødvendigt – set ud fra fredsprocessen og ud fra civilbefolkningens prøvelser – for at lette dem.

Men jeg vil gerne samtidig understrege, at der er en lang radikal tradition bag ved en opbakning af FN-pagten, af FN's rolle, og at dette også gælder kapitel 7, uanset at dette ikke har været langt inde i debatten i en periode, naturligvis fordi Øst-Vest-konflikten gjorde det umuligt at anvende pagtens kapitel 7.

Det har ændret sig nu, og det har været baggrunden for, at Det Radikale Venstre i flere omgange har præciseret, at vi ønskede, at man gik det skridt videre, der ligger i FN som en verdensmyndighed, som sikrer, så vidt det overhovedet er muligt, at konflikter løses diplomatisk ad fredelig vej med andet end militære midler, men som også, hvis militære midler må anvendes, er den myndighed, der kan anvende dem, og at vi bør bakke det op.

Faktisk præciserede vi sidste sommer i et udspil fra den radikale folketingsgruppe i det, vi kaldte »En anden verden, en anden sikkerhedspolitik«, de fire principper, som vi mener bør være gældende for sikkerhedspolitikken i dag, og jeg vil gerne repetere dem.

For det første, at sikkerhedspolitik primært omfatter økonomiske og politiske virkemidler til fremme af økologisk balance, social trykthed, basale frihedsrettigheder og løsning af konflikter.

For det andet, at militære midler ikke kan afvises, men er og bliver den sidste nødløsning.